

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Tomáše Herce a JUDr. Barbary Pořízkové v právní věci žalobce: **D. P.**, zastoupený JUDr. Beátou Kolcunovou, advokátkou se sídlem Václavské náměstí 807/64, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 9. 2025, č. j. OAM-6718-13/PP-2025, za účasti osob zúčastněných na řízení: **I) P. P. V. a II) nezletilý L. P.**, zastoupený matkou P. P. V. jako zákonnou zástupkyní,, oba zastoupeni JUDr. Beátou Kolcunovou, advokátkou se sídlem Václavské náměstí 807/64, Praha 1, o kasační stížnosti žalobce a osob zúčastněných na řízení I) a II) proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 13. 1. 2026, č. j. 55 A 11/2025-67,

t a k t o :

- I. Rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 13. 1. 2026, č. j. 55 A 11/2025-67, **se ruší.**
- II. Rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 9. 2025, č. j. OAM-6718-13/PP-2025, **se ruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- III. Řízení o kasační stížnosti osob zúčastněných na řízení I) a II) **se zastavuje.**
- IV. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení o žalobě a o kasační stížnosti žalobce ve výši **28 280 Kč** k rukám jeho zástupkyně JUDr. Beáty Kolcunové, advokátky se sídlem Václavské náměstí 807/64, Praha 1, ve lhůtě třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku.
- V. Osoby zúčastněné na řízení **nemají** právo na náhradu nákladů řízení o žalobě a o kasační stížnosti žalobce.
- VI. Žádný z účastníků řízení ani osoby zúčastněné na řízení **nemají** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti osob zúčastněných na řízení I) a II).

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Věc se týká zamítnutí žádosti cizince o vydání povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana Evropské unie podle § 87e odst. 1 písm. f) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“). Jde o to, zda správní orgán řádně posoudil existenci důvodného nebezpečí, že by cizinec, který v minulosti spáchal zvláště závažný zločin, mohl závažným způsobem narušit veřejný pořádek.

[2] Právě na tomto základě žalovaný v záhlaví uvedeným rozhodnutím zamítl žádost žalobce (dále jen „stěžovatel“) ze dne 30. 4. 2025 a stanovil mu lhůtu k vycestování z území České republiky 35 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí. Žalobce, který je občanem Ukrajiny, podal tuto žádost za účelem soužití se svým synem [osoba zúčastněná na řízení II)]. Ten se narodil několik týdnů před podáním žádosti a je, stejně jako manželka stěžovatele [osoba zúčastněná na řízení I)], občanem České republiky.

[3] Pro posouzení žádosti byla významná předchozí trestná činnost stěžovatele. Ze správního spisu vyplývá, že stěžovatel byl rozsudkem Okresního soudu Praha-západ (dále jen „okresní soud“) ze dne 28. 2. 2022, č. j. 14 T 11/2022-233, uznán vinným ze spáchání zvláště závažného zločinu znásilnění podle § 185 odst. 1, odst. 2 písm. a) a b) trestního zákoníku, za což mu byl uložen trest odnětí svobody v délce trvání tří let s podmíněným odkladem na zkušební dobu v délce trvání pěti let a trest vyhoštění z území České republiky na dobu 10 let. K odvolání státní zástupkyně v neprospěch stěžovatele Krajský soud v Praze (dále jen „krajský soud“) rozsudkem ze dne 27. 4. 2022, č. j. 12 To 59/2022-282, zrušil rozsudek okresního soudu v celém výroku o trestu. O trestu znovu rozhodl tak, že stěžovateli uložil nepodmíněný trest odnětí svobody v délce trvání šesti měsíců ve věznici s ostrahou. Trest vyhoštění již neuložil.

[4] Trestné jednání stěžovatele spočívalo v tom, že dne 11. 12. 2021 kolem čtvrté hodiny ranní úmyslně zneužil bezbrannosti poškozené (narozené v roce 2006), která v tu dobu spala na rozkládacím gauči se svou kamarádkou, tehdejší přítelkyní stěžovatele [osobou zúčastněnou na řízení I)], a vykonal na ní soulož proti její vůli tak, že si k ní zezadu přilehl na levý bok, obejmul ji rukama, uchopil ji za boky, odhrnul jí kalhotky na stranu, přitiskl se k ní, vsunul jí penis do pochvy a souložil s ní až do své ejakulace. Poškozená se během soulože probudila a utekla do koupelny, kde se zamknula a zavolala svému otci, který pro ni přijel a odvezl ji na policii. Tohoto jednání se stěžovatel dopustil, ačkoli věděl, že poškozená nedosáhla věku 18 let. Stěžovatel se před okresním soudem hájil tím, že si poškozenou spletl se svou přítelkyní. Tomu však okresní soud neuvěřil. Podle jeho názoru si stěžovatel musel všimnout a musel si být vědom toho, že osoba, se kterou chtěl vykonat soulož, není jeho přítelkyně.

pokračování

[5] Nešlo o jediné odsouzení stěžovatele. Z uvedených rozsudků a opisu z rejstříku trestů vyplynulo, že stěžovatel byl trestním příkazem okresního soudu ze dne 24. 11. 2021, č. j. 14 T 132/2021-44, uznán vinným ze spáchání přečinu ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 274 odst. 1 trestního zákoníku, neboť řídil vozidlo po předchozím požití alkoholu. Toto odsouzení bylo po vykonání peněžitého trestu i trestu zákazu řízení motorových vozidel ze zákona zahlazeno.

[6] Žalovaný ve svém rozhodnutí uvedl, že stěžovatel byl uznán vinným ze spáchání zvlášť závažného zločinu znásilnění, zopakoval trest, kterým mu byl uložen rozsudkem okresního soudu (nikoli rozsudkem krajského soudu, kterým byl rozsudek okresního soudu ve výroku o trestu zrušen), a zdůraznil násilnou povahu trestné činnosti a časovou blízkost s dřívějším odsouzením. Na tomto základě dospěl k závěru o existenci důvodného nebezpečí, že stěžovatel závažným způsobem naruší veřejný pořádek, a tedy, že je dán důvod zamítnutí žádosti podle § 87e odst. 1 písm. f) zákona o pobytu cizinců. V další části svého rozhodnutí se zabýval možnými dopady rozhodnutí do osobního života stěžovatele a jeho rodinných příslušníků.

II. Rozsudek krajského soudu

[7] Krajský soud napadeným rozsudkem zamítl žalobu stěžovatele proti rozhodnutí žalovaného. Nejvýznamnější okolnost nasvědčující tomu, že u stěžovatele bylo nebezpečí závažného narušení veřejného pořádku, spočívala ve spáchání zvlášť závažného zločinu znásilnění. Spáchání trestného činu sice neznamená automaticky nebezpečí, že by žadatel mohl závažným způsobem narušit veřejný pořádek, u zvlášť závažného zločinu lze pro hodnocení aktuálnosti tohoto nebezpečí klást vyšší nároky na prokázání skutečné změny postojů cizince-pachatele. Mimo jiné lze požadovat, aby po spáchání protiprávního jednání vedl řádný život po delší časový úsek. V posuzované věci od posledního trestného činu spáchaného stěžovatelem do doby rozhodování žalovaného neuplynuly ani čtyři roky. Stěžovatel nepředložil přesvědčivá tvrzení nebo důkazy o skutečné a trvalé změně postoje k jím spáchané trestné činnosti.

[8] Přestože byl stěžovatel v době, kdy spáchal poslední trestný čin, toliko v partnerském vztahu se svou současnou manželkou, dne 28. 7. 2021 požádal právě za účelem sloučení s ní o vydání povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana Evropské unie. Ani tato skutečnost mu však nezabránila v následném páchaní protiprávního jednání. Skutečnost, že se později oženil a založil rodinu, není bez dalšího dostatečným ukazatelem změny jeho osobnostních předpokladů ve vztahu k respektování důstojnosti jiných osob v sexuální oblasti. Na těchto závěrech nemohou nic změnit ani v soudním řízení provedené výpovědi svědků, kteří uvedli, že stěžovatele znají ze sousedství, pomáhá jim s manuálními pracemi či s nimi a dětmi „chodí na procházky“. Nebyla zjištěna nezbytnost nepřetržité přítomnosti stěžovatele na území České republiky. Není zřejmé, jakým způsobem si stěžovatel jako „živitel rodiny“ obstarává finanční prostředky. Manželka a syn stěžovatele bydlí (spolu s ním) v domě jejích rodičů, a tudíž se ani v případě vycestování stěžovatele neocitnou bez zázemí. Žalovaný nepřehlédl ani nejlepší zájem syna stěžovatele, byť se jím nezabýval příliš podrobně. K tomu, aby „miska nebezpečí“ ohrožení veřejného pořádku nepřevážila nad „miskou dopadů“ do soukromého

a rodinného života, by musely být dány i další okolnosti než „*pouhá*“ skutečnost, že stěžovatel má manželku a dítě nízkého věku, u něhož se spolupodílí na péči a výchově. Žádné takové okolnosti v průběhu správního ani soudního řízení nebyly zjištěny. Není důvodná ani obava z „*deportace do válečné zóny*“. Stěžovatel nebyl vyhoštěn a nebyla mu uložena povinnost vycestovat přímo na Ukrajinu.

III. Kasační stížnost

[9] Stěžovatel a osoby zúčastněné na řízení I) a II) podali proti rozsudku krajského soudu společně kasační stížnost z důvodů, které podřazují pod § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) soudního řádu správního (dále též „s. ř. s.“), navrhli jej zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení, případně zrušit i rozhodnutí žalovaného.

[10] Při posuzování důvodného nebezpečí ohrožení veřejného pořádku je třeba vycházet ze současného chování stěžovatele a z předpokladu jeho chování směřujícího do budoucnosti, a nikoli jen z jeho chování v minulosti. Trestní soud v době, kdy stěžovatel nebyl ženat a neměl nezletilého syna, považoval vyhoštění za nepřiměřeně přísné. Není proto spravedlivé, aby mu vyhoštění bylo fakticky uloženo nyní, navíc bez jakékoli analýzy trestního spisu a možného budoucího narušení veřejného pořádku. Krajský soud měl již z tohoto důvodu zrušit rozhodnutí žalovaného jako nepřezkoumatelné a předčasné, místo toho ale prováděl další dokazování v rozsahu, který nahrazuje činnost správního orgánu. Navíc bylo prokázáno, že nebezpečí narušení veřejného pořádku nehrozí. Riziko nevyplývá ani z toho, že spáchal „*sexuální zločin*“, neboť u těchto zločinů v průběhu času nebezpečí opakování jednání pachatele významně klesá. Měly být zohledněny individuální okolnosti týkající se stěžovatele. Nepřijatelné jsou úvahy krajského soudu o vnitřním postoji stěžovatele ke spáchanému skutku. Je doloženo, že stěžovatel prošel sebereflexí již u nalézacího trestního soudu, jinak by mu nebyl uložen tak mírný trest.

[11] Zájem dítěte nebyl žalovaným ani krajským soudem dostatečně zkoumán. Jeho zjištění vycházelo pouze z pobytové kontroly, aniž by byl proveden navrhovaný důkaz zprávou orgánu sociálně-právní ochrany dětí nebo šetření v místě bydliště nezletilého. Při řádném provedení dokazování by krajský soud zjistil, že deportace stěžovatele by byla významně poškozujícím faktorem s dopady na život jeho syna. Povinnost vymezit konkrétní dopady do rodinného života stěžovatele dopadá i na správní orgán. Stěžovatel popsal soužití se svojí rodinou, svou ekonomickou situaci, vazbu na syna i studia své manželky, pro která není ekonomicky činná. K jejich bydlišti a titulu, který je opravňuje v domě pobývat, nebyl proveden žádný důkaz. Jelikož stěžovatel nemá v žádné zemi pracovní povolení, bude nucen odcestovat na Ukrajinu, kde bude muset narukovat do armády. Nebude tak moci zajistit svou rodinu. Oddělení „*otce živitele*“ od rodiny, kterou tak nebude moci zajistit, v konečném důsledku nejvíce postihne nezletilého. Rozhodnutí žalovaného je nepřezkoumatelné i z důvodu, že se opírá o rozsudek trestního soudu, kterým mu měl být uložen trest vyhoštění z území na dobu 10 let, ačkoli krajský soud tento trest změnil.

IV. Vyjádření žalovaného

pokračování

[12] Žalovaný s kasační stížností nesouhlasí a navrhuje ji zamítnout. I když byl stěžovateli trest vyhoštění původně uložen, žalovaný uznává, že měl do odůvodnění rozhodnutí promítnout jeho změnu. Rodina stěžovatele bydlí společně v rodinném domě ve vlastnictví matky manželky stěžovatele. Manželka stěžovatele tak v případě jeho vycestování nebude muset platit nájemné a náklady spojené s bydlením. Se synem není finančně ani výživou odkázána na stěžovatele. Dopad do soukromého a rodinného života stěžovatelů je nepochybně značný, byl to však stěžovatel, kdo měl již v době páchání svého protiprávního jednání uvažovat o jeho následcích. Žalovaný jej nenutí vycestovat do země původu. Stěžovatel si může zvolit jinou zemi, případně zde může požádat o dlouhodobé vízum za účelem strpění pobytu na území.

V. Zákonné předpoklady věcného posouzení kasační stížnosti

[13] Osoby zúčastněné na řízení I) a II), byť k tomu byly usnesením Nejvyššího správního soudu (dále též „NSS“) ze dne 27. 1. 2026, č. j. 9 Azs 9/2026-23, vyzvány, nezaplatily (každá z nich) ve stanovené lhůtě 15 dnů od doručení tohoto usnesení (tj. do středy 11. 2. 2026) soudní poplatek ve výši 5 000 Kč (položka č. 19 sazebníku soudních poplatků, který je přílohou zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů). Řízení o jejich kasační stížnosti proto Nejvyšší správní soud podle § 47 písm. c) s. ř. s. ve spojení s § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích zastavil (výrok III).

[14] Pokud jde o kasační stížnost stěžovatele, který soudní poplatek zaplatil včas, tato kasační stížnost byla přípustná, podána osobou k tomu oprávněnou, včas a z důvodů, které zákon připouští. Stěžovatel je také zastoupen advokátkou.

[15] Stěžovatel podal žalobu proti „rozhodnutí o žádosti o vydání oprávnění k pobytu“, o které byl podle § 31 odst. 2 s. ř. s. oprávněn rozhodovat specializovaný samosoudce. Tato okolnost má význam pro posuzovanou věc. Kasační stížnost ve věci, ve které v řízení před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce a která „svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele“, je podle § 104a s. ř. s. nepřijatelná.

[16] Podstatný přesah vlastních zájmů stěžovatele ve smyslu § 104a s. ř. s. je dán pouze za situace, že (1) kasační stížnost se týká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny v judikatuře Nejvyššího správního soudu, (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou judikaturou řešeny rozdílně, (3) kasační stížnost vyžaduje učinit odklon od ustálené judikatury, nebo (4) bylo-li v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele (srov. rozsudek NSS ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS). Tato v minulosti vymezená kritéria se uplatní i za platné zákoné úpravy, která rozšířila okruh případů, kdy Nejvyšší správní soud posuzuje přijatelnost kasační stížnosti (např. usnesení NSS ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021-28, č. 4219/2021 Sb. NSS, odst. [11]).

[17] V posuzované věci odůvodňuje přijatelnost kasační stížnosti poslední z výše uvedených předpokladů. Při posuzování důvodu zamítnutí žádosti o vydání povolení k přechodnému pobytu podle § 87e odst. 1 písm. f) zákona o pobytu cizinců se žalovaný v rozporu s judikaturou Nejvyššího správního soudu omezil na zjištění, že stěžovatel byl

v minulosti opakovaně uznán vinným ze spáchání trestného činu. Nijak se již ale nezabýval tím, zda osobní chování stěžovatele v současnosti představuje skutečné, aktuální a dostatečně závažné ohrožení některého ze základních zájmů společnosti. Krajský soud se tím, že rozhodnutí žalovaného aproboval, byť po doplnění dokazování a na základě vlastních úvah, dopustil pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

VI. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[18] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v mezích rozsahu kasační stížnosti stěžovatele a v ní uplatněných důvodů, jakož i z hlediska možných vad, k nimž by bylo třeba přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[19] Kasační stížnost je důvodná.

[20] Stěžovatel v kasační stížnosti, stejně jako dříve v žalobě, zpochybňuje důvody, pro které žalovaný zamítl jeho žádost o přechodný pobyt rodinného příslušníka občana Evropské unie podle § 87e odst. 1 písm. f) zákona o pobytu cizinců. Podle tohoto ustanovení *„[m]inisterstvo žádost o vydání povolení k přechodnému pobytu zamítne, jestliže je důvodné nebezpečí, že by žadatel mohl ohrozit bezpečnost státu nebo závažným způsobem narušit veřejný pořádek“*.

[21] Ve své dosavadní judikatuře se Nejvyšší správní soud opakovaně zabýval uvedeným důvodem zamítnutí žádosti. Zdůraznil, že § 87e odst. 1 písm. f) zákona o pobytu cizinců transponuje do českého právního řádu čl. 27 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. 4. 2004 o právu občanů Unie a rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení (EHS) č. 1612/68 a o zrušení směrnic 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS (dále jen „směrnice 2004/38/ES“). Podle odstavce 1 tohoto článku *„smějí členské státy omezit svobodu pohybu a pobytu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků bez ohledu na státní příslušnost z důvodů veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti nebo veřejného zdraví. Tyto důvody nesmějí být uplatňovány k hospodářským účelům“*. Odstavec 2 pak stanoví, že *„[o]patření přijatá z důvodů veřejného pořádku nebo veřejné bezpečnosti musí být v souladu se zásadou přiměřenosti a musí být založena výlučně na osobním chování dotyčné osoby. Předchozí odsouzení pro trestný čin samo o sobě přijetí takových opatření neodůvodňuje. Osobní chování dotyčného jednotlivce musí představovat skutečné, aktuální a dostatečně závažné ohrožení některého ze základních zájmů společnosti. Odůvodnění, která přímo nesouvisí s dotyčnou osobou nebo souvisejí s generální prevencí, nejsou přípustná“*.

[22] Povinnost zohlednit čl. 27 odst. 2 směrnice 2004/38/ES při výkladu pojmů „veřejný pořádek“, resp. „závažné narušení veřejného pořádku“, které v různých kontextech používá zákon o pobytu cizinců, vyplývá již z požadavku eurokonformního výkladu vnitrostátního práva. Jak uvedl rozšířený senát Nejvyššího správního soudu, při výkladu těchto pojmů *„je třeba brát v úvahu nejen celkový smysl dané právní úpravy, ale přihlížet i k rozdílným okolnostem vzniku, původu a účelu jednotlivých ustanovení, v nichž jsou tyto pojmy užity. Narušením veřejného pořádku podle § 119 odst. 2 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb.,*

pokračování

o pobytu cizinců na území České republiky, může být jen takové jednání, které bude představovat skutečné, aktuální a dostatečně závažné ohrožení některého ze základních zájmů společnosti (srov. čl. 27 odst. 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES). I v takovém případě je však nutno zohlednit individuální okolnosti života cizince a přihlídnout k jeho celkové životní situaci“ (usnesení rozšířeného senátu ze dne 26. 7. 2011, č. j. 3 As 4/2010-151, č. 2420/2011 Sb. NSS).

[23] Uvedené závěry jsou použitelné bez ohledu na to, že stěžovatel je rodinným příslušníkem občana České republiky, který svobodu volného pohybu či pobytu v jiných členských státech nevyužívá. Rozhodl-li se zákonodárce i takovéto osoby zahrnout pod pojem rodinného příslušníka občana Evropské unie (§ 15a odst. 3 zákona o pobytu cizinců), pak je třeba tento pojem vykládat ve všech případech jednotně (srov. rozsudky NSS ze dne 14. 2. 2020, č. j. 5 Azs 383/2019-40, odst. [29], ze dne 29. 5. 2020, č. j. 2 Azs 29/2019-33, odst. [16], a ze dne 21. 10. 2022, č. j. 5 Azs 137/2022-40, odst. [22]).

[24] Ustanovení § 87e odst. 1 písm. f) zákona o pobytu cizinců má výhradně preventivní, a nikoli sankční povahu. Předchozí protiprávní jednání žadatele samo o sobě ještě nepostačuje k tomu, aby byla žádost o vydání povolení k přechodnému pobytu podle tohoto ustanovení zamítnuta. Někdejší trestná činnost ovšem v obecné rovině může být základem úvahy o tom, že u osoby žadatele do budoucna existuje důvodné nebezpečí narušení veřejného pořádku závažným způsobem. Pouze s tím se ale žalovaný při posuzování uvedeného rizika spokojit nemůže. Nejvyšší správní soud v minulosti uvedl, že „[v]še závisí na individuálním posouzení životních poměrů a chování cizince. Trestněprávní status cizince je v tomto ohledu pro správní orgány pouze východiskem autonomního posouzení pro účely zákona o pobytu cizinců. Informace o trestní historii cizince je správní orgán povinen si opatřit a patřičně je zohlednit, nicméně je třeba si být vědom odlišných účelů trestního a cizineckého práva“ (rozsudek NSS č. j. 2 Azs 29/2019-33, odst. [25]).

[25] Žalovaný musí zvažovat mj. závažnost a povahu spáchaného trestného činu, jakož i další individuální aspekty daného případu, jako je např. předcházející bezúhonnost či naopak opakování trestné činnosti u žadatele, chování žadatele ve vazbě či ve výkonu trestu a po propuštění, případně motiv, který jej ke spáchání trestného činu vedl, nebo jeho postoj k dosavadní trestné činnosti (srov. již zmíněné rozsudky NSS č. j. 5 Azs 383/2019-40, odst. [31], a č. j. 5 Azs 137/2022-40, odst. [23], jakož i rozsudek NSS ze dne 18. 4. 2013, č. j. 5 As 73/2011-146, č. 2882/2013 Sb. NSS). Musí posoudit, zda osobní chování stěžovatele v současné době představuje hrozbu, že bude závažným způsobem narušen veřejný pořádek (srov. rozsudek NSS ze dne 13. 7. 2023, č. j. 2 Azs 285/2022-57, č. 4523/2023 Sb. NSS, odst. [12]).

[26] Lze poukázat i na související závěry Ústavního soudu, že podle čl. 27 odst. 2 směrnice 2004/38/ES je „třeba posoudit, zda osobní chování dotyčného jednotlivce představuje skutečné, aktuální a dostatečně závažné ohrožení některého ze základních zájmů společnosti. To mimo jiné znamená, že vnitrostátní orgány (resp. soudy) musí kromě existence předchozího odsouzení vzít v úvahu další okolnosti jako například uložený trest, míru zapojení jednotlivce do trestné činnosti, rozsah způsobené škody, četnost trestných činů, tendenci k opakování trestné činnosti či chování stěžovatele v době po odsouzení [...]. Teprve v rámci posouzení proporcionality opatření je pak třeba hodnotit, zda je potenciální zrušení povolení k trvalému

pobytu [a obdobně zamítnutí žádosti o vydání povolení k přechodnému pobytu – pozn. NSS] v souladu se zásadou přiměřenosti, a to zejména s ohledem na skutečnosti, jako je délka pobytu dotyčné osoby na daném území, věk, zdravotní stav, rodinné a ekonomické poměry, společenská a kulturní integrace v hostitelském členském státě, intenzita vazeb na zemi původu atd.“ [nález Ústavního soudu ze dne 16. 12. 2020, sp. zn. I. ÚS 945/20, odst. 52].

[27] Uvedené požadavky na posouzení, zda je dáno „*důvodné nebezpečí, že by žadatel mohl ohrozit bezpečnost státu nebo závažným způsobem narušit veřejný pořádek*“, se uplatní bez ohledu na závažnost trestného činu či výši uloženého trestu. Např. citovaný náález Ústavního soudu se týkal věci, v níž tehdejší stěžovatel byl odsouzen za spáchání zločinu výroby a jiného nakládání s omamnými psychotropními látkami a jedy podle § 283 odst. 1, odst. 2 písm. c) trestního zákoníku k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání dvou let (nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 945/20). V jiné věci, kterou se zabýval Nejvyšší správní soud, byl tehdejší stěžovatel odsouzen za drogovou kriminalitu k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání devíti let podle § 283 odst. 1, odst. 2 písm. c), odst. 3 písm. c) trestního zákoníku (rozsudek NSS ze dne 3. 11. 2022, č. j. 10 Azs 202/2022-42).

[28] Nejvyšší správní soud konstatuje, že žalovaný se při posuzování možného důvodu zamítnutí žádosti stěžovatele o přechodný pobyt rodinného příslušníka občana Evropské unie podle § 87e odst. 1 písm. f) zákona o pobytu cizinců omezil na zjištění jeho předchozích odsouzení. Ve svých úvahách navíc přehlédl zrušení rozsudku okresního soudu ve výroku o trestu, o němž znovu rozhodl rozsudkem krajský soud tak, že stěžovateli uložil nepodmíněný trest odnětí svobody, aniž by mu uložil trest vyhoštění. V rozporu s výše uvedenými východisky se žalovaný vůbec nezabýval tím, zda chování stěžovatele v době rozhodování představovalo skutečné, aktuální a dostatečně závažné ohrožení některého ze základních zájmů společnosti. Skutková zjištění, z nichž vycházel žalovaný, proto zjevně nemohla odůvodnit zamítnutí žádosti stěžovatele na základě uvedeného ustanovení, v důsledku čehož je rozhodnutí žalovaného nezákonné.

[29] Krajský soud si byl uvedeného pochybení nepochybně vědom. Místo toho, aby k žalobě stěžovatele rozhodnutí žalovaného zrušil, však doplnil dokazování a provedl rozsáhlou úvahu o tom, z jakých důvodů je závěr o existenci důvodu zamítnutí žádosti podle § 87e odst. 1 písm. f) zákona o pobytu cizinců správný. Tato úvaha již ale není přezkumem žalobou napadeného rozhodnutí, nýbrž vlastním hodnocením krajského soudu učiněným na základě skutečností, jimiž se žalovaný vůbec nezabýval. Krajský soud tak nepřipustně nahradil důvody rozhodnutí správního orgánu. Bylo povinností žalovaného, aby sám zjistil rozhodné skutečnosti, vypořádal se s nimi ve svém rozhodnutí a srozumitelně vysvětlil, zda a z jakého důvodu zakládají důvod zamítnutí žádosti stěžovatele o přechodný pobyt rodinného příslušníka občana Evropské unie (srov. rozsudek NSS ze dne 13. 9. 2024, č. j. 5 Azs 133/2024-45, odst. [38]).

[30] Za situace, kdy nelze přisvědčit závěru žalovaného o existenci důvodného nebezpečí, že stěžovatel závažným způsobem naruší veřejný pořádek, bylo předčasné zabývat se přiměřeností zásahu, který rozhodnutí žalovaného působí do soukromého a rodinného života stěžovatele.

pokračování

VII. Závěr a náklady řízení

[31] Jelikož je kasační stížnost žalobce důvodná, Nejvyšší správní soud napadený rozsudek podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil (výrok I.). Podle § 110 odst. 2 písm. a) ve spojení s § 78 odst. 1 a 4 s. ř. s. zároveň zrušil rozhodnutí žalovaného a věc mu vrátil k dalšímu řízení, neboť již v řízení o žalobě byl důvod pro tento postup (výrok II.). Žalovaný bude v dalším řízení vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku [§ 110 odst. 2 písm. a) ve spojení s § 78 odst. 5 s. ř. s.]. To znamená, že se bude muset při rozhodování o žádosti stěžovatele o vydání povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana Evropské unie znovu zabývat možným důvodem zamítnutí podle § 87e odst. 1 písm. f) zákona o pobytu cizinců. Za tímto účelem bude žalovaný povinen řádně zjistit skutkový stav a na jeho základě posoudit, zda osobní chování stěžovatele v současnosti představuje skutečné, aktuální a dostatečně závažné ohrožení některého ze základních zájmů společnosti.

[32] Podle § 110 odst. 3 věty druhé s. ř. s. platí, že zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu i rozhodnutí žalovaného, rozhodne i o nákladech řízení, které předcházelo zrušenému rozhodnutí krajského soudu. Náklady řízení o žalobě a o kasační stížnosti tvoří v tomto případě jeden celek a soud rozhodne o jejich náhradě jediným výrokem vycházejícím z § 60 s. ř. s. (srov. rozsudek NSS ze dne 19. 11. 2008, č. j. 1 As 61/2008-98).

[33] Podle § 60 odst. 1 s. ř. s., který se v řízení o kasační stížnosti uplatní na základě § 120 s. ř. s., má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl.

[34] Procesně úspěšný stěžovatel zaplatil v řízení o žalobě soudní poplatek za žalobu proti rozhodnutí správního orgánu ve výši 3 000 Kč [položka 18 odst. 2 písm. a) přílohy k zákonu č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů] a v řízení před Nejvyšším správním soudem soudní poplatek za kasační stížnost ve výši 5 000 Kč (položka 19 přílohy k zákonu o soudních poplatcích). Stěžovateli tak náleží náhrada za zaplacené soudní poplatky ve výši celkem 8 000 Kč. Náhrada mu nenáleží za soudní poplatky, které zaplatil za neúspěšné návrhy na přiznání odkladného účinku v řízeních o žalobě a o kasační stížnosti.

[35] Stěžovatel byl v řízeních o žalobě i o kasační stížnosti zastoupen advokátkou. Ze spisového materiálu vyplývá, že v řízení o žalobě učinil zástupce stěžovatele následující tři úkony právní služby: převzetí a příprava právního zastoupení [§ 11 odst. 1 písm. a) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů], sepsání a podání žaloby [§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu] a účast na jednání před soudem [§ 11 odst. 1 písm. g) advokátního tarifu]. V řízení o kasační stížnosti učinil jeden úkon právní služby: sepsání a podání kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu]. Za tyto úkony právní služby náleží stěžovateli náhrada mimosmluvní odměny ve výši 4 x 4 620 Kč (§ 9 odst. 5 ve spojení s § 7 bodem 5 advokátního tarifu), která se zvyšuje o náhradu hotových výdajů ve výši 4 x 450 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Odměnu advokáta a náhradu

hotových výdajů tak tvoří celkem částka 20 280 Kč. Zástupkyně stěžovatele není plátcem daně z přidané hodnoty.

[36] Celkovou výši náhrady nákladů řízení o žalobě a o kasační stížnosti zahrnující odměnu advokáta, náhradu hotových výdajů a zaplacené soudní poplatky představuje částka 28 280 Kč. Žalovaný je povinen ji zaplatit stěžovateli k rukám jeho zástupkyně do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku (výrok IV.).

[37] Osoby zúčastněné na řízení měly v řízení o žalobě a o kasační stížnosti žalobce podle § 60 odst. 5 s. ř. s. nárok na náhradu jen těch nákladů, které jim vznikly v souvislosti s plněním povinnosti, kterou jim soud uložil. V posuzované věci žádná takováto povinnost uložena nebyla. Rovněž nebyly shledány důvody zvláštního zřetele hodné, které by odůvodňovaly přiznání práva na náhradu dalších nákladů řízení. Nejvyšší správní soud proto rozhodl, že žádná z osob zúčastněných na řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení o žalobě a o kasační stížnosti žalobce (výrok V.).

[38] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti osob zúčastněných na řízení I) a II), které bylo zastaveno (výrok III.), rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 s. ř. s. tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok VI.).

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. dubna 2026

JUDr. Radan Malík
předseda senátu